

Informace o změnách v daňových a souvisejících předpisech s účinností zejména k 1.1.2011

METIS Praha, spol. s r.o.
18.1.2011

Předkládáme Vám přehled změn v právních předpisech z oblasti daní, sociálního a zdravotního pojištění, které podle našeho přesvědčení zasáhnou plošně většinu subjektů. Mějte prosím na paměti, že tento materiál nemůže být vyčerpávající a jeho úkolem je upozornit na změny, které nastaly, nikoli poskytnout detailní návod pro řešení všech situací.

Nejpodstatnějšími změnami k 1.1.2011, které pocítíme plošně bez ohledu na obor činnosti, jsou:

- prodloužení doby, po kterou stát neplatí nemocenské, z prvních 14 kalendářních dnů nemoci na 21 dnů. Tato změna je dočasná po dobu tří let (2011 až 2013). Změna postihne zaměstnavatele, protože těm je rozšířena povinnost platit zaměstnancům náhradu mzdy při nemoci z dosavadních 14 dnů na 21 dnů. Postihne též osoby samostatně výdělečně činné, protože ty za prvních 21 dnů nemoci nedostanou žádnou dávku ani náhradu. Pravidla pro výpočet výše dávek se nemění,
- zvýšení sazeb pojistného na sociální pojištění oproti již schváleným sazbám, které měly platit od 1.1.2011,
- dočasné snížení základní slevy na dani („slevy na poplatníka“) jen pro rok 2011,
- valorizace nejrůznějších konstant, zejména v oblasti sociálního pojištění.

V procesu schvalování je novela zákona o dani z přidané hodnoty s navrženou účinností od 1.4.2011. V novele jsou navrženy změny, které se dotknou všech plátců DPH – zejména změna podmínek pro uplatnění odpočtu DPH z přijatých plnění a zcela nové ručení za daň, kterou je do státního rozpočtu povinen odvést váš dodavatel. Těmto změnám bude věnována samostatná informace.

DAŇOVÉ ŘÍZENÍ

Předpis: zákon č. 280/2009 Sb. (daňový řád)

Účinnost: 1.1.2011

Registrace a přiznávání daně

V případech, kdy nevzniká povinnost podat daňové přiznání, ale poplatník je k příslušné dani registrován, je nově uložena povinnost finančnímu úřadu takovou skutečnost sdělit – lze tak učinit volnou formou (dopisem) nebo vyplněním tiskopisu přiznání/vyúčtování s nulami. Typicky může jít například o daň silniční u poplatníka, který již žádné silniční vozidlo nemá, ale registrace k silniční dani nebyla zrušena. Protože s registrací k určité dani – s výjimkou DPH – nebyly dosud spojeny žádné povinnosti, poplatníci běžně nesledovali, k jakým daním jsou registrováni (někdy to ani sledovat nemohli, pokud registraci k určité dani provedl finanční úřad sám a nikoho o tom nezpravil, neb takovou povinnost neměl).

V případě pochybností doporučujeme dotazem na finančním úřadě ověřit okruh daní, k nimž jste registrováni.

Lhůty

Lhůty pro podávání přiznání k daním se nemění. Lhůty pro podání vyúčtování jsou delší (podrobnější informaci naleznete v sekci pro mzdové účtárny). V odborné veřejnosti vyvolává nový text zákona pochybnosti o správném počítání lhůt ve speciálních případech – setkali jsme se s názory, že například lhůta pro přiznání daně z příjmů končí při přesném výkladu nových ustanovení až 1.4. namísto dosavadního 31.3. Doporučujeme na tyto posuny ±1 den nespolehat, dokud se odborná veřejnost a správní praxe nesjednotí na významu slov, vět a odstavců vtělených do nového zákona.

Plné moci

Zákon poněkud změnil pravidla pro posuzování plných mocí (generální versus speciální apod.). V pochybnostech má úřad povinnost vyzvat zastoupeného poplatníka k vyjasnění/upřesnění dosavadního zmocnění. Do konce lhůty, kterou úřad ve výzvě pro odpověď stanoví, se má zato, že dosavadní právní zastoupení trvá. Pokud by na takovou výzvu nebylo včas reagováno, dosavadní právní zastoupení by automaticky zaniklo dnem, kdy byla lhůta pro odpověď zmeškána.

Výplaty fyzickým osobám za pronájem nebo jinou samostatnou výdělečnou činnost

Je zrušena povinnost podávat hlášení o nezdaněných částkách vyplacených fyzickým osobám. Dosud se do hlášení uváděly příjmy převyšující 40.000 Kč za rok a hlášení se podávalo do 15. února.

DAŇ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB

Sazba daně z příjmů za rok 2010 činí 19 %, sazba daně v roce 2011 zůstává stále 19 %.

DAŇ Z PŘÍJMŮ – SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

Mimořádné odpisy – § 30a

Dočasnou „protikrizovou“ úpravu odpisů, která volitelně přinesla možnost speciálního rychlého odpisování hmotného majetku zatříděného do 1. a 2. odpisové skupiny, lze použít jen na majetek pořízený do 30.6.2010. Hmotný majetek pořízený později se musí odpisovat běžným způsobem.

Paušální uplatnění výdaje na provoz automobilu – nejvýše pro tři automobily u jednoho poplatníka lze uplatnit paušální výdaj na pohonné hmoty a parkovné ve výši 5000 Kč/měsíc pro každý automobil. Novela zákona pouze zpřesňuje podmínky pro uplatnění paušálního výdaje. V případě užívání automobilu poplatníkem i pro soukromé účely se paušální částka snižuje na 4000 Kč/měsíc, v případě užívání automobilu i jinou osobou než poplatníkem (například zaměstnancem pro jeho soukromé účely) nelze paušální výdaj použít.

Pro účely odpočtu daně z přidané hodnoty zůstaly právní předpisy bez změny. Uplatnění nároku na odpočet DPH v souvislosti s provozem automobilu tedy i nadále znamená unést důkazní povinnost o tom, že slouží k uskutečňování zdanitelných plnění (§ 72 zákona o DPH).

Tvorba sociálního fondu (FKSP) – poplatníci, kteří tento fond mohou tvořit na vrub nákladů – například veřejné vysoké školy – mají omezenou výši daňově účinných nákladů na 1 % z hrubých mezd (dříve 2 %).

Solární elektrárny – zařazena řada speciálních ustanovení, zrušeno osvobození příjmů z provozu po dobu prvních pěti let pro fyzické i právnické osoby.

Stavební spoření – z obav před nepřipustnou retroaktivitou snížení státního příspěvku stát bude příspěvek za rok 2010 vyplácet v původní výši, ale příspěvek bude zdaněn speciální sazbou 50%. Daň srazí a odvede přímo stavební spořitelna. Rovněž je zrušeno osvobození úroků od daně z příjmů.

CESTOVNÍ NÁHRADY TUZEMSKÉ

Předpis: Zákoník práce č. 262/2006 Sb., vyhláška MPSV č. 377/2010 Sb.

Účinnost: 1.1.2011

Tuzemské stravné se zvýšilo	v roce 2010	v roce 2011
5 až 12 hodin	61 až 73 Kč	63 až 74 Kč
přes 12 do 18 hodin	93 až 112 Kč	95 až 114 Kč
nad 18 hodin	146 až 174 Kč	149 až 178 Kč

Dolní hranice je nárokem zaměstnance. Horní hranice je maximální náhrada pro organizační složky státu a příspěvkové organizace. Podnikatelé mohou zaměstnancům přiznat i vyšší náhrady než je horní hranice. Náhrady do výše horní hranice jsou daňovým výdajem zaměstnavatele a nezdaňují se u zaměstnance. Náhrady nad horní hranici jsou daňovým výdajem zaměstnavatele a zaměstnanci se zdaní jako mzda.

Sazba náhrady za použití vlastního motorového vozidla se oproti roku 2010 snížila.

	v roce 2010	v roce 2011
osobní silniční motorové vozidlo	3,90 Kč	3,70 Kč
jednostopé vozidlo	1,10 Kč	1,00 Kč

Výše průměrných cen pohonných hmot pro výpočet cestovních náhrad, pokud zaměstnanec nedoloží skutečnou cenu PHM

	do 31.12.2010	od 1.1.2011
benzin 91 oktanů	28,50 Kč/litr	31,40 Kč/litr
benzin 95 oktanů	28,70 Kč/litr	31,60 Kč/litr
benzin 98 oktanů	30,70 Kč/litr	33,40 Kč/litr
motorová nafta	27,20 Kč/litr	30,80 Kč/litr

Podnikající fyzické osoby mohou pro výpočet výdajů podle § 24 odst. 2 písm. k) zákona o daních z příjmů za rok 2010 použít zde uvedené hodnoty stanovené vyhláškou MPSV pro rok 2010.

PRO MZDOVÉ ÚČTÁRNÝ

MINIMÁLNÍ MZDA

Zůstává bez změny – 8000 Kč/měsíc a 48,10 Kč/hod.

DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI

Zálohová daň

Předpis: zákon č. 346/2010 Sb.

Výše daňového zvýhodnění na poplatníka se snížila o 100 Kč měsíčně:

	v roce 2010	v roce 2011
ročně	24840 Kč	23640 Kč
měsíčně	2070 Kč	1970 Kč

Sleva na dani, pokud druhý z manželů má příjmy do 68.000 Kč, je rovněž snížena na 23640 Kč.

Tato změna je v novinářském žargonu označována jako „povodňová stokoruna“ a podle současného znění zákona má platit jen pro rok 2011, od roku 2012 se částka slev vrátí na původní hodnotu 24840 Kč ročně.

Ostatní slevy na dani zůstaly bez změny.

Vyúčtování se podává do konce února následujícího roku v papírové podobě nebo do 20. března elektronicky (§ 38j zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). V případě zahraničních zaměstnanců zůstává povinnost vyplnit zvláštní přílohu, v níž jsou částky daně uvedeny jmenovitě pro jednotlivé zaměstnance. Kdo zaměstnává více než 10 zahraničních zaměstnanců, je povinen vyúčtování podat elektronicky.

Srážková daň

Předpis: zákon č. 280/2009 Sb. (daňový řád)

Mění se zaokrouhlování daně – od roku 2011 se daň zaokrouhluje na celé koruny **nahoru** (§ 146 nového daňového řádu). Do konce roku 2010 se srážková daň zaokrouhlovala na celé koruny **dolů** (§ 46a zrušeného zákona o správě daní a poplatků).

Vyúčtování se podává do konce dubna následujícího roku (§ 137 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád).

ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Maximální vyměřovací základ

Maximální roční vyměřovací základ byl počínaje rokem 2010 z dosavadního 48-násobku tzv. „průměrné mzdy“ (konstanta vyhlášená nařízením vlády) zvýšen na 72-násobek „průměrné mzdy“. V případě zdravotního pojištění jde o změnu trvalou. U sociálního pojištění se zvýšení maximálního vyměřovacího základu původně týkalo jen roku 2010, nyní je zvýšení účinné do konce roku 2011 (pak se podle současného znění zákona vrátí na 48-násobek „průměrné mzdy“).

	v roce 2010	v roce 2011
Maximální roční vyměřovací základ činí	1.707.048 Kč	1.781.280 Kč

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Beze změn.

NEMOCENSKÉ A DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCŮ

Předpis: Zákon č. 347/2010 Sb.

Nemocenské dávky a náhrada mzdy při nemoci

V období let 2011 až 2013 nemocenské náleží až od 22. dne pracovní neschopnosti. Za prvních 21 dnů vyplácí zaměstnancům náhrady zaměstnavatel. Pravidla pro výpočet náhrady zůstávají stejná jako dosud, kdy zaměstnavatel vyplácel náhradu v prvních 14 dnech pracovní neschopnosti. Přechází-li pracovní neschopnost

přes přelom roků 2010-2011 (změna 14→21 dnů) nebo 2013-2014 (změna 21→14 dnů), poskytování dávek se řídí podle právního stavu v první den pracovní neschopnosti.

Valorizovaly se redukční hranice pro stanovení denního vyměřovacího základu, tyto hranice se přepočítávají i na hranice pro redukcii průměrného výdělku při výpočtu náhrady za prvních 21 kalendářních dnů nemoci.

redukce průměrného hodinového výdělku			
0 Kč až 144,38 Kč	144,38 Kč až 216,48 Kč	216,48 Kč až 432,95 Kč	nad 432,95 Kč
90 %	60 %	30 %	—

(Redukční hranice jsou 0,175-násobek redukčních hranic pro výpočet nemocenských dávek.)

Zaokrouhlování není právním předpisem stanoveno (na rozdíl od výpočtu nemocenských dávek). Neoficiální stanoviska státních orgánů proto doporučují při výpočtech náhrady raději nezaokrouhlovat a počítat na několik (4 až 8 – v závislosti na tom, kdo je autorem doporučení) desetinných míst.

Výše pojistného a jeho placení

Od 1.1.2011 mělo dojít k poklesu sazby pojistného na sociální pojištění, které platí zaměstnavatel, z 25 % na 24,1 % a současně ke zrušení zápočtu ½ vyplacených náhrad při nemoci proti pojistnému. Jen v případě malých zaměstnavatelů si mohli zaměstnavatelé zvolit místo sazby 24,1 % sazbu 25 % s tím, že zápočet ½ vyplacených náhrad při nemoci jim zůstane zachován.

Novela do tohoto již schváleného stavu přinesla tyto změny:

- nové sazby pojistného placeného zaměstnavatelem budou **25 %** (místo dříve schválených 24,1 %) a **26 %** (místo dříve schválených 25 %),
- malý zaměstnavatel, který si může zvolit vyšší sazbu pojistného a mít zachován zápočet ½ vyplacených náhrad proti pojistnému, je ten, který má nejvýše **25** zaměstnanců (dříve schváleno 50).

Lhůta, ve které malý zaměstnavatel musí oznámit svou volbu ohledně sazby pojistného, zůstává zachována (20. leden). Zůstane-li malý zaměstnavatel v této lhůtě nečinný, platí pro něho nižší sazba pojistného, bez možnosti zápočtu ½ vyplacených náhrad.

Sazba pojistného u společníků a jednatelů s.r.o., kteří nejsou nemocensky pojištěni, zůstává 21,5 %.

Hranice po účast osob pracujících na základě dohody o pracovní činnosti na nemocenském pojištění zaměstnanců (spojeno s povinností odvodu soc. i zdrav.pojistného) se nezměnila: 2000 Kč/měsíc.

Hranice pro účast společníků a jednatelů s.r.o. na důchodovém pojištění se zvýšila:

v roce 2009	v roce 2010	v roce 2011
5900 Kč/měsíc	6000 Kč/měsíc	6200 Kč/měsíc

(NE) ZAMĚSTNÁVÁNÍ OBČANŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Předpis: Zákon č. 435/2004 Sb., nařízení vlády č. 478/2005 Sb., sdělení MPSV č. 390/2010 Sb.

Účinnost: pro rok 2010

Povinný podíl zaměstnanců se zdravotním postižením činí u zaměstnavatelů s 25 a více zaměstnanci 4%.

Částka odvodu činí za každého takto nezaměstnaného občana 2,5-násobek průměrné mzdy za 1.-3. čtvrtletí roku 2010. Průměrná mzda činila 23.324 Kč, odvod za jednoho zaměstnance činí tudíž 58.310 Kč.

Do 15.2.2011 je nutno uhradit příslušnou částku na účet úřadu práce.

Do 15.2.2011 se úřadu práce podává hlášení o tom, jak byla splněna povinnost zaměstnávat občany se ZPS (zda jejich zaměstnáváním, odebíráním výrobků z chráněných dílen či odvodem do státního rozpočtu).

ZÁKONNÉ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

K 1.1.2011 nedochází ke změnám. Účinnost zákona o úrazovém pojištění č. 266/2006 Sb. a doprovodného zákona č. 267/2006 Sb., byla posunuta na 1.1.2013. Zákonné pojištění se tedy nadále řídí § 205d již zrušeného zákoníku práce a vyhláškou MF č. 125/1993 Sb.

PRO FYZICKÉ OSOBY, ZEJMÉNA OSVČ

DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Předpis: zákon č. 346/2010 Sb.

Účinnost: 1.1.2011

Změnila se výše daňového zvýhodnění na poplatníka:	v roce 2010	v roce 2011
ročně	24840 Kč	23640 Kč
měsíčně	2070 Kč	1970 Kč

Sleva na dani, pokud druhý z manželů má příjmy do 68.000 Kč, je rovněž snížena na 23640 Kč (ročně).

Tato změna, novináři označovaná jako „povodňová stokoruna“, má podle současného znění zákona platit jen pro rok 2011. Od roku 2012 se částka slevy vrátí na původní hodnotu 24840 Kč ročně.

Ostatní slevy na dani zůstaly nezměněny.

Výdajové paušály pro fyzické osoby

Výdajové paušály pro podnikající fyzické osoby při výpočtu základu daně podle § 7 za rok 2010 činí:

- 80 % z příjmů ze zemědělství a z živností řemeslných,
- 60 % z příjmů z živností ostatních,
- 40 % z příjmů z výkonu nezávislého povolání a z příjmů z práv průmyslového nebo duševního vlastnictví.

Od roku 2011 zákon upřesňuje, že příjmy z pronájmu obchodního majetku (pojem „obchodní majetek“ je zde užit ve smyslu zákona o daních z příjmů) se posuzují jako příjmy podle § 7. Zařazení těchto příjmů pod § 7 se doposud udržovalo výkladem a tradicí. Výdajový paušál pro příjmy z pronájmu obchodního majetku bude činit 30 % bez ohledu na předmět činnosti podnikatele, shodně s paušálem pro § 9.

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

OSVČ, která vykonává hlavní činnost, je vždy povinně účastna důchodového pojištění.

OSVČ, která vykonává vedlejší činnost, vznikla za rok 2010 účast na důchodovém pojištění, pokud příjmy po odpočtu výdajů dosáhly alespoň 56.901 Kč (popř. 1/12 za každý započatý kalendářní měsíc, v kterém byla samostatná činnost vykonávána). OSVČ, která vykonává vedlejší činnost a nedosáhla uvedeného zisku, se může k účasti na důchodovém pojištění přihlásit dobrovolně. Pojistné za dobrovolnou účast na důchodovém pojištění za rok 2010 činí nejméně 8.316 Kč.

Vyměřovací základ, z něhož se počítá pojistné, činí 50 % ze zisku (rozdílu mezi příjmy a výdaji).

Sazba důchodového pojištění činí 29,2 % z vyměřovacího základu.

Výše měsíčních záloh se odvozuje stejně jako nyní z výsledku hospodaření v předchozím roce. Až do podání Přehledu se platí zálohy v původní výši. Pro výpočet nové výše záloh se vychází z údajů za rok 2010. Tyto nové zálohy se platí až po podání Přehledu za rok 2010.

Minimální měsíční vyměřovací základ pro důchodové pojištění v roce 2010 činil

- u osob vykonávajících hlavní činnost 5928 Kč (min. pojistné 1731 Kč),
- u osob vykonávajících vedlejší činnost 2371 Kč (min. pojistné 693 Kč).

Maximální měsíční vyměřovací základ za rok 2010 činil 1.707.048 Kč.

Při zjišťování, zda došlo k překročení maximálního vyměřovacího základu, se vyměřovací základy ze zaměstnání a z Přehledu OSVČ sčítají.

Minimální měsíční vyměřovací základ pro důchodové pojištění v roce 2011 činí

- u osob vykonávajících hlavní činnost 6185 Kč (min. pojistné činí 1807 Kč),
- u osob vykonávajících vedlejší činnost 2474 Kč (min. pojistné činí 723).

Maximální měsíční vyměřovací základ za rok 2011 činí 1.781.280 Kč.

Osoby, které vykonávají vedlejší činnost, budou povinně účastny důchodového pojištění za rok 2011, pokud jejich zisk za rok 2011 bude činit alespoň 59.376 Kč. Do této hranice je účast na důchodovém pojištění OSVČ dobrovolná.

Lhůta pro placení záloh na pojistné za měsíc X zůstává od 1.(X+1). do 20.(X+1).

Lhůta pro placení doplatku pojistného zůstává 8 dnů po datu skutečného podání Přehledu za uplynulý rok.

Lhůta pro podání Přehledu je 1 měsíc od konce lhůty pro podání příznání k dani z příjmů.

NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Účast na nemocenském pojištění OSVČ je i nadále dobrovolná.

Základy pro platbu nemocenského pojištění OSVČ jsou od roku 2011 opět navázány na výši základů pro výpočet záloh na důchodové pojištění, jako tomu bylo do konce roku 2008. OSVČ, která se rozhodne být nemocensky pojištěna, se automaticky považuje za OSVČ vykonávající hlavní činnost pro účely důchodového pojištění (a tedy s povinností platit zálohy na důchodové pojištění).

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Zdravotní pojištění zůstalo pro rok 2011 téměř beze změn. Změnily se konstanty, které se přebírají z jiných právních předpisů.

Minimální pojistné OSVČ	do 31.12.2010	od 1.1.2011
minimální měsíční vyměřovací základ	11.854,50 Kč	12.370,00 Kč
minimální měsíční pojistné	1.601 Kč	1.670,00 Kč
Maximální pojistné OSVČ	za rok 2010	za rok 2011
maximální roční vyměřovací základ	1.707.048 Kč	1.781.280 Kč
maximální měsíční záloha	19.205 Kč	20.040 Kč
Při zjišťování, zda došlo k překročení maximálního vyměřovacího základu, se vyměřovací základy ze zaměstnání a z Přehledu OSVČ sčítají.		
Pojistné samoplátců	do 31.12.2010	od 1.1.2011
minimální měsíční vyměřovací základ	8.000 Kč	8.000 Kč
minimální měsíční pojistné	1.080 Kč	1.080 Kč

Lhůta pro placení záloh na pojistné OSVČ za měsíc X zůstává od 1.X. do 8.(X+1).

Lhůta pro placení doplatku pojistného zůstává 8 dnů po datu skutečného podání přiznání k dani z příjmů.

Lhůta pro podání Přehledu je 1 měsíc od konce lhůty pro podání přiznání k dani z příjmů.